

Javaslat a

„Klára-ház, Jókai Mór pápai lakóhelye”

[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

MEZEI ZSOLT (név)

..........(aláírás)

2018. 06.08.

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: MEZEI ZSOLT
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: MEZEI ZSOLT (Pápai Református Gyűjtemények)

Levelezési cím: 8500 Pápa, Március 15. tér 9.

Telefonszám: (89) 324-240

E-mail cím: zsmezei@papacollege.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése **Klára-ház, Jókai Mór pápai lakóhelye**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye **Pápa, Jókai Mór utca**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési   tájegységi   megyei   külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A pápai Hosszú utca 972. sz. épületét — pontosan nem tudjuk, hogy mikor, de talán az 1860-as évek végén — átépítették, és így nyerte el ma is látható, romantikus stílusú formáját. A magasabb házak között megbújó kispolgári lakóház jelentőségét az adja, hogy 1880 nyarán elhelyezték rajta azt az emléktáblát, amely a nagy magyar író, JÓKAI MÓR pápai diákoskodásának állít emléket. Az 1841/42-es tanévben ugyanis, amikor a Pápai Református Kollégium növendéke volt, ebben a házban. KLÁRA SÁNDOR lakóházában bérelt szobát a fiatal Jókay Móric.

Klára Sándorról, Jókai pápai szállásadójáról írta Kapossy Lucián, hogy „egy józan gondolkodású, töről metszett kálvinista alak, ki kiváló szeretettel időzött a fiatalok

körében s jó ízű humorral beszélt tapasztalatairól, melyeket Jókai buzgó figyelemmel hallgatott.” Mikszáth hasonlóképpen vélekedik róla, Nagy Miklós azonban inkább „valamilyen sunyiságot és anyagiasságot” érez a személyiségében – alapozza ezt Jókainak édesanyjához 1842. április 8-án írott levelére. (Lásd: Jókai Mór levelezése (1833–1859). Összegyűjtötte és sajtó alá rend. Kulcsár Adorján. Bp., 1971. 9. és 267. oldal).

Váli Mari megemlékezik arról, hogy Klára Sándor 1850-ben, aki akkor már 80 évnél idősebb volt, gyakran felkereste őket, és emlegette Móricot, mint „áldott jóságú kosztosát”. Klára Sándor 1856-ban halt meg. (OSZK Fol. Hung. 2261. 529.)

„Áldott legyen a láng, mely utamra rávilágított; áldott legyen a kéz, mely arra rávezetett! Nem kértem Istentől se gyönyört, se gazdagságot: csak munkabíró erőt: — s a munkában meg lett adva a gyönyör, meg a legnagyobb gazdagság: a független szabad ember életmódja. Legsötétebb hálátlanság volna tőlem — Isten és hazám iránt — ha pályámnak egyetlen árnyoldalára is visszaemlékezném, ha tartogatnék keblemben mást, mint a megelégedés kéjérzetét, mikor visszanezék — egész odáig, a hol a legelső novellámat megírtam.

Megvan-e még az a szőlőlugas a Klaraház kertjében (a szőlőtő halhatatlan), a hol azt a borzalmasan fantasztikus elbeszélést megírtam, a minek »Istenítélet« a neve? Akkor virágzott a szőlő, a dongó méhek segítettek benne. A mű pályázatra volt szánva: azért kellett azt titokban írni, hogy idegen szem meg ne lássa. A »képző-társaság« öt arany jutalmat tűzött ki pályadíjul: egy versre és két novellára. Mikor már be voltak adva a pályaművek, még azután is minden délután kijártam megkérdezni a növekedő szőlőszemektől, hogy mi lesz a munkám sorsa!

A szőlő pedig savanyú volt: még várni kellett.” (Jókai levele Fenyvessy Ferenchez. = A kényes úrfi s a rongyos baka. Szerk. Mezei Zsolt, részlet).

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A helyiek által csak Jókai-házként emlegetett épület kétségtelenül alkalmas arra, hogy azt Pápa városa helytörténeti, irodalomtörténeti és településképi jelentősége miatt védelem alá helyezze, felújítva megőrizze. Dicsérendő kezdeményezés, hogy benne Jókai-emlékeket bemutató tárlatot hozzanak létre, ezzel is ébren tartva a nagy magyar író és a város kapcsolatát. Külön támogatást érdemel az ötlet, hogy a Jókai-ház a Jókai-emlékév (2018) által ösztönzött elképzeléseknek megfelelően újulhatna meg, és benne nyaranta a város egyetemistáit, elszármazott diákjait befogadhatná, egy-két hetes alkotói lakásként felhasználva a Jókai fiatalkori emlékeiben gazdagon szereplő teret.

Mindenképpen javaslom az értéktárba történő felvételre.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

MEZEI Zsolt (szerk.): A kényes úrfi s a rongyos baka. Tanulmányok két halhatatlan pápai diákról. (Pápa, 2001)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/PRGYK_Sk_Kenyes_urf_i_rongyos_baka/?query=J%C3%B3kai%20M%C3%B3r%20Isten%C3%ADt%C3%A9let&pg=227

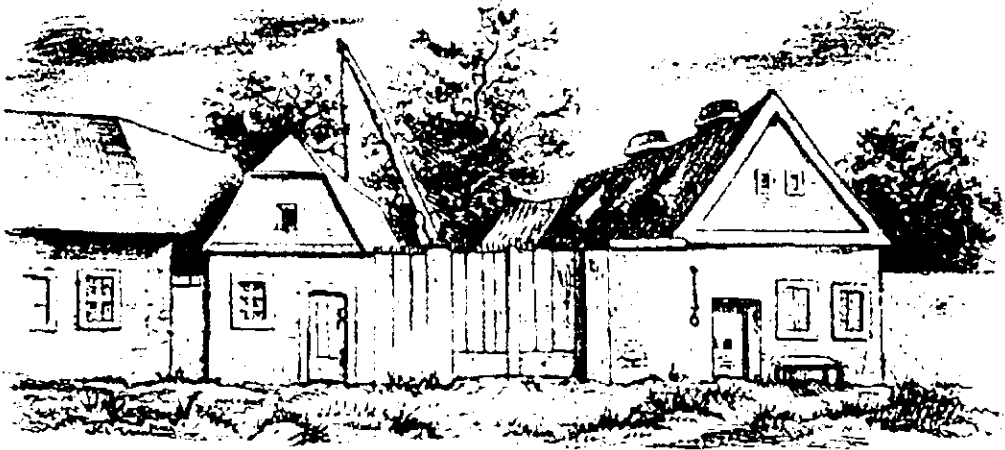
Jókai Mór levelezése (1833–1859). Összegyűjtötte és sajtó alá rend. Kulcsár Adorján. Bp., 1971. (Jókai Mór összes művei. Kritikai kiadás. Levelezés, I.)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

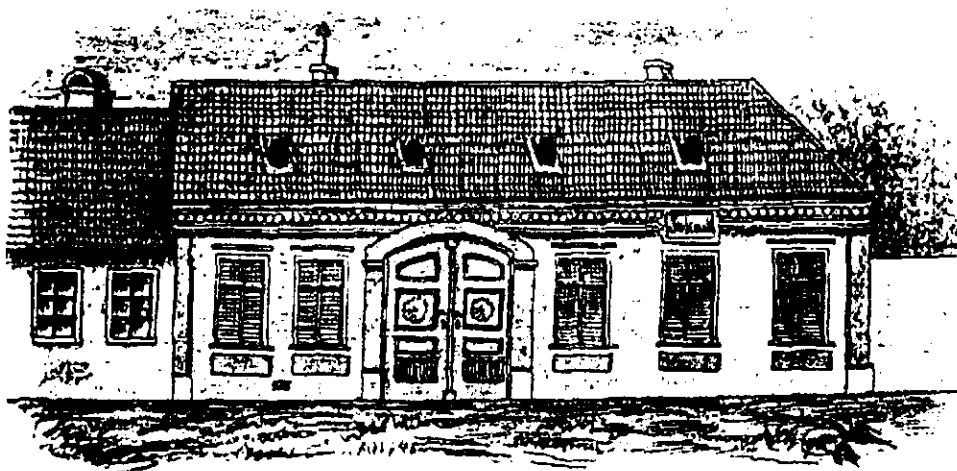
III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

A Klára-ház alakja az 1840-es években (Pápai Lapok, 1880/37. sz.)

**A Klára-ház az átépítés és az emléktábla elhelyezése után (1880)
(Pápai Lapok, 1880/37. sz.)**

Az épület napjainkban

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Somfai Balázs támogató nyilatkozata.

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Támogatói javaslat a Klára-ház értéktári tételhez

Jókai, az író, az egykori pápai diák és a város kapcsolata a kultusz szempontjából mintaszerűnek számít. 1880-ban emléktáblával látják el diákkori szállásának épületét (ma ez a később jelentősen átépített, mert a szomszédos épületet is magában foglaló lakóház /Jókai u. 13./ utcai homlokzatának jobb oldalán látható – lásd mellékletként a PápaiLapok, 1980/37 (VII. 18):134. számában megjelent lapoldalt a Klára-ház 1841-42-es és 1880-as alakjával).

Zimmermann János, Kossuth Lajos, Vaszary Kolos után negyedikként 1893-ban Jókait választják a város díszpolgárává; ugyanekkor az alsóvárosi Hosszú utcát, más néven Alsó-Hosszú utcát, ahol ő is lakott hajdan, róla nevezik el.

Az értéktári tételt elfogadásra javaslom,

Somfai Balázs